

Halduskohtumenetlus

Kaebuse saanud halduskohus kontrollib, kas kaebus või protest vastab seaduse nõuetele, kas on olemas kõik kaebuses loetletud lisad, kas kaebus või protest kuulub halduskohtu pädevusse ning kas riigilõiv on makstud. Puuduste korral annab kohus kaebuse või protesti esitajale kuni 15 päeva aega, et puudused kõrvaldada. Kui kaebaja või protesti esitaja ei ole selle aja jooksul puudusi kõrvaldanud, tagastab halduskohus kaebuse või protesti määrusega selle esitajale.

Kui kaebus või protest vastab nõuetele, võtab kohus asja menetlusse ning toimub **eelmenetlus**, mille käigus kohus valmistab asja ette ja teeb omalt poolt kõik vajaliku, et asja saaks katkestamatult vaadata läbi ühel kohtuistungil või kirjalikus menetluses või lihtmenetluses mõistliku aja jooksul.

Eelmenetluse käigus kontrollib kohus, kas kaebus on menetlusse võetud õigesti ja kas menetlusosalised on õigesti välja selgitatud. Kohus saadab menetlusosalistele kaebuse või protesti ärakirja ja nõuab neilt vastust, samuti nõuab välja vajalikke dokumente ja kirjalikke tõendeid. Lisaks on kohtul võimalik omal algatusel koguda täiendavaid tõendeid (siin väljendub halduskohtumenetlusele omane nn uurimisprintsip). Kohus otsustab vajalike isikute kaasamise; otsustab, kas kaebus või protest vaadatakse läbi halduskohtuniku poolt ainuisikuliselt või kolmeliikmelises koosseisus; nõuab teistelt menetlusosalistelt kirjaliku seisukoha kaebuse esitamise tähtsaja ennistamise taotluse kohta; selgitab välja, kas asja lahendamine on võimalik kompromissiga või muul viisil kokkuleppel. Seejärel teeb kohus menetlusosalistele teatavaks asja kohtus läbivaatamise aja ja koha või asja kirjalikus menetluses läbivaatamise üksikasjad.

Kui seaduses ei ole sätestatud tähtaega, lahendab halduskohus asja mõistliku aja jooksul.

Kohtuistung toimub tavaliselt kaebuse saanud halduskohtus ning kaebuse vaatab läbi kohtunik ainuisikuliselt. Kaebaja taotlusel või kohtu algatusel on võimalik kohtuistungit pidada ka halduskohtu tööpiirkonnas asuvas maakohtus, mis asub kaebajale lähemal. Kohtuistung on suuline ja harilikult avalik.

Kohus võib istungi või osa sellest kuulutada kinniseks:

- riigi julgeoleku või avaliku korra tagamiseks, eelkõige riigisaladuse hoidmiseks või asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabe kaitseks;
- menetlusosalise, tunnistaja või muu isiku elu, tervise või vabaduse kaitseks;
- menetlusosalise, tunnistaja või muu isiku eraelu kaitseks, kui huvi asja avaliku arutelu vastu ei ole eraelu kaitse huvist suurem;
- lapsendamissaladuse hoidmiseks;
- alaealise või vaimse puudega isiku huvides, eelkõige sellise isiku ülekuulamiseks;
- äri- või autorisaladuse hoidmiseks, kui avaliku aruteluga kahjustataks olulist kaitset väärivat huvi;
- seaduse alusel isiku eraelu- või ärisaladuse hoidmiseks kohustatud isiku ülekuulamiseks, kui isikul on seaduse järgi õigus saladus menetluses avaldada;
- posti, telegraafi või telefoni teel või muul üldkasutataval viisil edastatud sõnumi saladuse kaitseks.

Halduskohus võib määrusega jätta kaebuse või protesti läbi vaatamata juhul, kui kaebuse või protesti esitaja ei ole mõjuva põhjusega kohtuistungile ilmunud.

Kohus võib piirata saalisviibijate hulka, kui kohtusaal on ületäitunud ning keelata kohtuistungil ajal pildistamise, filmivõtteid, raadio- või televisiooniülekanne ning heli- või videosalvestuse, kui see võib häirida protsessiosaliste, tunnistajate ja eksperdi ärakuulamist või takistada muul viisil õigusemõistmist. Kui keegi kohtu keelust hoolimata kohtusaalis pildistab, filmib, teeb raadio- või televisiooniülekanne või heli- või videosalvestust, võib kohus teda trahvida ja ta kohtusaalist eemaldada.

Kohus võib asja läbi vaadata **kirjalikus menetluses**, kui kohtu hinnangul on asja lahendamiseks olulised asjaolud võimalik välja selgitada kohtuistungit korraldamata ning: 1) kõik pooled ja kolmandad isikud on nõustunud asja arutamiseks kirjalikus menetluses või 2) menetlusosalistel puudub ilmselgelt põhjus kohtuistungit korraldamist nõuda, arvestades kaalul olevaid õigushüvesid ja vaidluse iseloomu, sealhulgas kui menetlusosaliste vahel on vaidluse all üksnes õigusküsimused.

Kohus võib asja läbi vaadata oma õiglase äranägemise kohaselt lihtsustatud korras (**lihtmenetlus**), kui kaebusega kaitstava õiguse rikkumine on väheoluline. Õiguste rikkumine loetakse väheoluliseks eelkõige siis, kui vaidlusalune hüve on varaliselt hinnatav ja selle väärtus ei ületa 200 eurot. Lihtmenetluses järgib kohus üksnes halduskohtumenetluse olulisi põhimõtteid, tagab menetlusosaliste põhiõiguste ja -vabaduste, samuti oluliste menetlusõiguste järgimise ning kuulab menetlusosalise tema taotlusel ära. Kohus võib asja lihtmenetluses läbi vaadata ka juhul, kui pooled ja kolmandad isikud on sellega sõnaselgelt nõustunud. Menetlusosaline võib nõusoleku asja läbivaatamiseks lihtmenetluses tagasi võtta üksnes menetlusolukorra olulisel muutumisel.

Kaebajal on kasulik teada, et kaebuse esitamine ei takista üldjuhul vaidlustatava haldusakti täitmist ega andmist või toimingut sooritamist. Halduskohus võib kaebuse esitaja põhjendatud taotluse alusel või oma algatusel teha igas menetlusstaadiumis määruse **kaebuse esitaja õiguste esialgse kaitse** kohta, kui vastasel juhul oleks kohtuotsuse täitmine raskendatud või osutuks see võimatuks. Esialgne kaitse tähendab teisisõnu seda, et kohtul on õigus peatada vaidlustatava haldusakti kehtivus või täitmine, keelata vaidlustatava haldusakti andmine või toimingut sooritamine, või kohustada haldusorganit taotletavat haldusakti välja andma, toimingut sooritama või jätkuvat toimingut lõpetama.

Vaata ka animeeritud [videoklippi halduskohtumenetlusest](#) [1].

```
jQuery('.menu-mlid-13086 a').attr('target', '_blank');
jQuery('head').append('/* ** Initializing */ // Variables jQuery(document).ready(function() { url =
window.location.href.split('kohus.ee')[1]; if(typeof url == 'undefined') url =
window.location.href.split('wwwkohus.rik.ee')[1]; url = url.split('#')[0]; //lang =
jQuery('html').attr('lang'); keel = document.getElementsByTagName("html")[0].getAttribute("lang");
override = 0; }); // Styles jQuery('head').append( jQuery('').attr('href',
'/sites/www.kohus.ee/files/elfinder/css/mobiilne.css') ); /* ** Methods */ // Function to set cookies
function setCookie(cname, cvalue, exdays) { document.cookie = cname + "=" + cvalue + "; path=/";
var d = new Date(); d.setTime(d.getTime() + (exdays*24*60*60*1000)); var expires =
"expires="+d.toUTCString(); document.cookie = cname + "=" + cvalue + ";" + expires + "; path=/";
} // Function to get cookies function getCookie(cname) { var name = cname + "="; var ca =
document.cookie.split(';'); for(var i=0; i
'); // Kui avaleht, siis näitame menüüd, muidu peidame alguses ära ja näitame sisu
//if(!jQuery('html').hasClass('front-page')) jQuery('#mobile-menu').fadeOut(20);
jQuery('#mobile-menu').load('/'+keel+'/sitemap #site-map .content > .site-map-menu', function() {
// to desktop button jQuery('#mobile-wrapper #mobile-menu').append('
'); jQuery('#mobile-wrapper .to-desktop').click(function() { // mobiili versiooni toggle
jQuery('html').removeClass('mobile'); jQuery('#mobile-menu').fadeOut(200);
//jQuery('#body').css('visibility','visible'); jQuery('#body').fadeIn('300');
jQuery('#social').fadeIn('300'); override = 1; setCookie('isMobile', 0, 365); //window.name = 0;
jQuery('html').css('overflow-y','auto'); }); // CSS and DOM fixes
jQuery('#mobile-wrapper').css('top',(jQuery('#body').offset().top)+'px'); jQuery('#mobile-menu li
a').wrap('
'); jQuery('#mobile-menu li').removeClass('expanded'); jQuery('#mobile-menu
li').removeClass('leaf'); jQuery('#mobile-menu li > ul').css('display','none'); jQuery('#mobile-menu li
a[href="'+url+'"]').parents('ul').css('display',''); jQuery('ul:first',jQuery('#mobile-menu li
a[href="'+url+'"]').parent('div').parent('li')).css('display',''); jQuery('#mobile-menu li
```

```
a[href="" + url + ""]); parents('li').addClass('active-trail'); jQuery('#mobile-menu li
a[href="" + url + "']).addClass('active'); jQuery('#mobile-menu li').prepend('
'); jQuery('.language-switcher-locale-url').clone().appendTo("#mobile-menu");
jQuery('#mobile-menu
.language-switcher-locale-url').addClass('mobile-lang').removeClass('language-switcher-locale-url');
jQuery('#mobile-menu').append('x
'); jQuery('#mobile-menu').append('
'); // Close mobile
menu button jQuery('#mobile-menu .close').click(function() { jQuery('#mobile-menu').fadeOut(200);
//jQuery('#body').css('visibility','visible'); jQuery('#body').fadeIn('300');
jQuery('#social').fadeIn('300'); override = 1; setCookie('isMobile', 1, 365); //window.name = 1; }); //
Adding no-children class to menu elements jQuery('#mobile-menu li').each(function() {
if(jQuery('ul',jQuery(this)).length<=0) { jQuery(this).addClass('no-children'); } }); // Open/close
menu jQuery('.light-blue-down').click(function() { if(!jQuery(this).parent().hasClass('no-children')) {
if(jQuery(this).parent().hasClass('active-trail') || jQuery(this).parent().hasClass('active')) {
jQuery(this).parent().removeClass('active-trail');
//jQuery('ul:first',jQuery(this).parent()).css('display','none');
jQuery('ul:first',jQuery(this).parent()).slideUp(); } else { jQuery(this).parent().addClass('active-trail');
//jQuery('ul:first',jQuery(this).parent()).css('display','');
jQuery('ul:first',jQuery(this).parent()).slideDown(); } } }); // Menu complete - to show or not?
if(show==1) { showMenu(); } }); } // Function: Use to show menu (whether loaded or not) function
showMenu() { if(jQuery('body #mobile-menu ul').length<1) { loadMenu(1); //console.log('läks
laadimisele'); } else { //console.log('läks näitamisele'); jQuery('#mobile-menu').fadeIn(200);
jQuery('#body').fadeOut('300'); jQuery('#social').fadeOut('300');
jQuery('#mobile-wrapper').css('top',(jQuery('#body').offset().top)+'px');
jQuery('html').css('overflow-y','scroll'); } } // Make telephone numbers to telephone links function
telephoneLinks() { jQuery('td').each(function() { var klass = (jQuery(this).attr('class') ?
jQuery(this).attr('class') : ''); // kui td klassi sees on string "telefon" teeme sisust telefoni lingi
if(klass.search('telefon') != -1) { jQuery(this).wrapInner(" "); } }); } // Check if is front page, also
adds front-page class to html element function isFrontPage() { if(jQuery('#front_blocks').length > 0)
{ jQuery('html').addClass('front-page'); return 1; } else return 0; } // Improving search capabilities
for both versions function improveSearch() { // Wrap search with div container
if(jQuery('.search-wrapper #header .search').length<1) jQuery('#header .search').wrap('
'); if(jQuery('.otsingu-liik').length<1) { jQuery('#header .search').append('ÜldotsingTöötaja otsing');
jQuery('#search-block-form').submit(function(event) { if(jQuery('#header .otsingu-liik').val() ==
'tootaja-otsing') { event.preventDefault(); otsisona = jQuery('#edit-search-block-form--2').val();
otsi(); } }); } } // Switch between Mobile and Desktop views function switchBetweenViews() {
if(override == 0) { if(jQuery(window).width() < 1070 || isMobileActive() == 1) {
jQuery('html').addClass('mobile'); var wrapper_length = jQuery('#mobile-wrapper').length;
if(wrapper_length<1 && jQuery('html').hasClass('front-page')) showMenu(); else
if(wrapper_length<1) loadMenu(0); } else { jQuery('html').removeClass('mobile'); } } } // Initialize
main mobile view functionality function initializeThis() { // to-mobile button
if(jQuery('#to-mobile').length<1) jQuery('#body').append('
'); jQuery('#to-mobile').click(function() { // mobiili versiooni toggle jQuery('html').addClass('mobile');
override = 1; setCookie('isMobile', 1, 365); //window.name = 1;
jQuery('html').css('overflow-y','scroll'); if(jQuery('#mobile-wrapper').length<1) loadMenu(0);
if(jQuery('html').hasClass('front-page')) showMenu(); if(jQuery('.otsingu-liik').length<1) {
jQuery('#header .search').append('ÜldotsingTöötaja otsing');
jQuery('#search-block-form').submit(function(event) { if(jQuery('#header .otsingu-liik').val() ==
'tootaja-otsing') { event.preventDefault(); otsisona = jQuery('#edit-search-block-form--2').val();
otsi(); } }); } }); // to-desktop button if(jQuery('.to-desktop').length<1) jQuery('#body').append('
'); jQuery('#body .to-desktop').click(function() { //jQuery('.otsingu-liik').remove(); // mobiili versiooni
toggle jQuery('html').removeClass('mobile'); override = 1; setCookie('isMobile', 0, 365);
//window.name = 0; jQuery('html').css('overflow-y','auto'); }); // Open menu button
```



```
if(jQuery('.open-menu').length<1) jQuery('#body').append('
'); jQuery('.open-menu').click(function() { showMenu(); }); } /* ** Main controller */ // Automatically
switching versions jQuery( window ).resize(function() { switchBetweenViews(); });
jQuery(document).ready( function() { // Initialize main mobile view functionality initializeThis(); var
frontPage = isFrontPage(); /* ** Cross-page memory of mobile/desktop preference */ // Preference:
mobile, Current page: not frontpage if(isMobileActive()==1 && frontPage==0) { loadMenu(0);
jQuery('html').addClass('mobile'); telephoneLinks(); } // Preference: mobile, Current page: frontpage
else if(isMobileActive()==1 && frontPage==1) { showMenu(); jQuery('html').addClass('mobile'); }
else telephoneLinks(); // Switch between views depending on browser width switchBetweenViews(); //
Improving search capabilities for both versions improveSearch() }); /* ** MOBIILSED TABELID */
function checkWidth() { jQuery( "table" ).each(function( index ) { var curr_table = jQuery(this); var
table_con_width = curr_table.parent().width(); var table_width = jQuery('tbody',this).width();
if(table_con_width < table_width){ if(curr_table.hasClass('show')) { //console.log(table_con_width+'to
mobile'+table_width); curr_table.removeClass('show').addClass('invisible');
jQuery('.table.no-'+index).removeClass('invisible').addClass('show'); } } else {
if(curr_table.hasClass('invisible')) { //console.log(table_con_width+'back-to-normal'+table_width);
curr_table.removeClass('invisible').addClass('show');
jQuery('.table.no-'+index).removeClass('show').addClass('invisible'); } } }); } function toggle3(i) {
var hide = jQuery('.show.no-'+i); var show = jQuery('.invisible.no-'+i);
hide.removeClass('show').addClass('invisible'); show.removeClass('invisible').addClass('show'); }
function toMobileTables() { jQuery('tr:nth-child(odd)').addClass('odd');
jQuery('tr:nth-child(even)').addClass('even'); jQuery('tr:first-child').has('th').addClass('tbl-header');
jQuery('tr:first-child').addClass('first'); jQuery('tr:last-child').addClass('last'); jQuery(
"table:not(.interaktiivne)" ).each(function( index ) { var curr_table = jQuery(this); var klassid =
curr_table.attr('class'); var table_con_width = curr_table.parent().width(); var table_width =
jQuery('tbody',this).width(); if(table_con_width < table_width){ var overlap = 1; } else { var overlap
= 0; } if(overlap==1) curr_table.addClass('pc-table no-'+index+' invisible'); else
curr_table.addClass('pc-table no-'+index+' show'); var curr_table_html = curr_table[0].outerHTML;
jQuery(this).after(curr_table_html); jQuery(this).before('Toggle</a>
'); /* Headings to columns */ var i = 1; jQuery('tr th', this).each(function() { var curr_td = jQuery('tr
td:nth-child('+i+')', curr_table).not('[colspan]'); if(jQuery('tr th:nth-child('+i+')',
curr_table).text().trim().length>2) curr_td.prepend(""+jQuery('tr th:nth-child('+i+')',
curr_table).text()+': '); else curr_td.prepend(""+jQuery('tr th:nth-child('+i+')', curr_table).text()+");
i++; //console.log('i'); }); /* HTML markup change - from tables to divs */ jQuery('caption',
curr_table).each(function() { var text_align = jQuery(this).css('text-align'); jQuery(this).replaceWith('
'+this.innerHTML+'
'); }); jQuery('td', curr_table).each(function() { var text_align = jQuery(this).css('text-align');
jQuery(this).replaceWith(''+this.innerHTML+'
'); }); jQuery('th', curr_table).each(function() { jQuery(this).replaceWith(''+this.innerHTML+'
'); }); jQuery('tr:nth-child(odd)', curr_table).each(function() { jQuery(this).replaceWith('
'+this.innerHTML+'
'); }); jQuery('tr:nth-child(even)', curr_table).each(function() { jQuery(this).replaceWith('
'+this.innerHTML+'
'); }); jQuery('tr:first-child',this).has('div.th').remove(); jQuery('tr:first-child',this).addClass('first');
jQuery('tr:last-child',this).addClass('last'); jQuery('thead', curr_table).replaceWith('
'+jQuery('thead',this).html()+
'); jQuery('tbody', curr_table).each(function( index ) { jQuery(this).replaceWith('
'+jQuery(this).html()+
'); }); jQuery('tr:nth-child(even)', curr_table).each(function() { jQuery(this).replaceWith('
'+this.innerHTML+'
'); }); curr_table_contents = jQuery(this).html(); if(overlap==1) curr_table.replaceWith('
'+curr_table_contents+'
'); else curr_table.replaceWith(''+curr_table_contents+'
'); }); checkWidth(); } jQuery(document).ready(function() { toMobileTables(); }); /* mobiilsed tabelid
toggle */ jQuery(window).resize(function() { checkWidth(); }); window.onload = function() {
checkWidth(); }); /* end of mobiilsed tabelid toggle */ /* end of mobiilsed tabelid */
```

Allikas URL: <https://www.kohus.ee/et/kohtuasjade-menetlused/halduskohtumeneetus>

[1] <https://www.youtube.com/watch?v=ERwXuCSbROI>